

Vikingaåsens skola Jomala kommun

Arbetsplan
läsåret 2025-2026

Dnr: ÅLR2021/1926

Datum: 11.3.2021

Utbildnings- och kulturavdelningen

Innehåll

Förord	2
Inledning	2
1 Verksamhetsidé och värdegrund	3
1.1 Värdegrund	
2 Målsättningar för läsåret	4
2.1 Specifika målsättningar	4
3 Skolvisa uppgifter	5
3.1 Elevantal och klasser	5
3.2 Ledning, lärare och personal	6
3.3 Ansvarsområde för ledning och lärare	7
3.4 Läsårets och skoldagens arbetstider	8
4 Trivselstadga	9
5 Undervisningsarrangemang	12
5.1 Undervisning utanför skolan	12
5.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang	12
5.3 Särskilda undervisningsarrangemang	13
5.4 Flexibel undervisning	134
5.5 Undervisning i särskilda situationer	15
5.6 Distansundervisning	156
6 Stöd för lärande och skolgång	18
6.1 Allmän pedagogiskt stöd	18
6.2 Specialpedagogiskt stöd	18
6.3 Mångprofessionellt stöd	19
7 Elevrådsarbete och elevdelaktighet	21
8 Timfördelning	22
8.1 Kursplaner tillvalsämnen	23
Mall för kursplan	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Förord

Anvisningen för uppgörandet av arbetsplan har valts att göras som en ifyllnadsbar mall. Meningen är att varje skola fyller i mallens rutor i enlighet med hur verksamhetens ser ut på den skolan. Det går även att ändra layout, ändra och radera i texterna utanför rutorna men man bör vara aktsam att inte någon väsentlig information faller bort då man omformar mallen.

Målsättningen med mallen är att den ska infogas i Vilma som en ifyllningsbar mall för att minska arbetsmängden med uppgörandet av planen.

Inledning

I enlighet 12 § del III i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola ska alla grundskolor på Åland göra upp en arbetsplan inför varje läsår. I arbetsplanen ska innehållet för skolans undervisning och fostran preciseras och tydliggöras samt de metoder skolan använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen, förordningen och läroplanen beskrivas. Arbetsplanen sammanställs av rektorn eller föreståndaren i samråd med lärarna och den ska godkännas av den ansvariga nämnden i kommunen och tillställas landskapsregeringen för kännedom. Elevrådet ska få ta del av arbetsplanen och övriga planer och dokument innan de godkänns och få möjlighet att påverka de delar som direkt berör deras vardag.

I enlighet med ÅLp21 ska följande ingå i arbetsplanen:

- Beskrivning av skolans verksamhetsidé och värderingar
- Målsättningar för läsåret
- Trivselstadga (ordningsregler och kriterier för ansvar och samarbete)
- Förtydligande av skolspecifika undervisningsarrangemang under det kommande läsåret
- Beskrivning över hur helhetsskapande undervisning kommer att genomföras
- Beskrivning av distansundervisning
- Beskrivning av elevrådsarbete och elevers delaktighet
- Skolans timfördelning (enligt LR:s mall)
- Språkprogram
- Kursplaner för tillvalsämnen (enligt LR:s mall)
- Kontaktuppgifter och läraruppgifter

Följande ska vara digitalt tillgängligt på kommunens eller skolans hemsida eller liknande och uppdateras årligen:

- Elevhälsoplan (beslut nr 29 U2, ÅLR2021/837)
- Antimobbningsplan där förebyggande arbete mot mobbning ingår samt en beskrivning över hur arbetsgången går till vid eventuell mobbning/kränkning och en årsuppdaterad ansvarsfördelning i arbetsgången.
- Likabehandlingsplan
- ANDTS-plan (beslut nr 29 U2, ÅLR2019/31)
- Plan för hur samarbetet och övergången från barnomsorg till skola organiseras
- Plan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder (beslut nr 30 U2, ÅLR2021/434)

1 Verksamhetsidé och värdegrund

Grundskolans grundläggande uppgift är att undervisa och skapa förutsättningar för elevens lärande. Hemmet har det huvudsakliga ansvaret för barnets uppfostran men grundskolans fostrande verksamhet stöder hemmen och vårdnadshavarna i att främja barnets utveckling och lärande samt att stärka elevens sociala färdigheter och sunda självkänsla. Det ligger i varje lärares uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i skolan förverkligas. Alla som arbetar i skolan behöver reflektera över sin egen del som påverkare i skolan och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för grundskolan på Åland.

1.1 Värdegrund

Värdegrunden följs årligen upp och utvärderas i skolans kollegium och i skolans elev- och miljöråd.

Jämlikhet, jämställdhet och demokrati

Jämlikhet och alla människors lika värde är ett centralt mål i vår skola. Vår strävan är att följa FN:s barnkonventions grundläggande principer; att alla barn har samma rättigheter och lika värde, att barnet skyddas mot diskriminering, att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barnet, att alla barn har rätt till skydd, omvårdnad och utveckling och att alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Alla elever är unika och har rätt till god undervisning

Varje barn är unikt och värdefullt. Vuxna i skolan ska bemöta varje elev med respekt så att eleven känner sig hörd, sedd och uppskattad i skolgemenskapen, samt får stöd för sitt lärande och mående. Eleven ska få känna delaktighet och uppleva vikten av att vara i en större helhet. Varje elev har rätt att lyckas i sitt skolarbete enligt sina egna förutsättningar.

Åland och omvärlden

I skolan får eleven en relation till andra människor och samtidigt utvecklas elevens relation till sig själv, samhället och olika kulturer, Åland och omvärlden. Eleven ska få inblick i kulturtraditionen på Åland och den livsmiljö som ett självstört landskap utgör. Eleven ska få kunskap om och förståelse för vad en åländska självstyrelsen och demilitariseringen innebär. Elevens ska lära sig att uppskatta det svenska språket och samhörighet med de övriga nordiska länderna samt att respektera andra befolknings- och språkgrupper.

Hållbar utveckling

Vi arbetar i enlighet med Utvecklings- och hållbarhetsagendan för Åland, Bärkraft.ax. Vår strävan är att eleven ska lära sig förstå betydelsen av sina val, levnadssätt och handlingar, inte bara för det egna livet, utan även för den närmaste omgivningen, samhället och naturen. Målsättningen är att eleven blir delaktig och kritiskt tänkande både ut ett lokalt och globalt perspektiv.

2 Målsättning för läsåret

Alla grundskolor ska inför varje nytt läsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i skolans hela verksamhet under läsåret. Skolans specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i skolans interna utvärdering (t.ex. ett lågt läsintresse kan leda till att man väljer att lyfta läsning eller ökad mobbing leder till att man fokuserar på förebyggande åtgärder för en trygg lärmiljö) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen)

2.1 Specifika målsättningar

En välmående skola

Vi strävar till att främja förståelse och empati hos andra människor och arbetar aktivt för att motverka kränkande handlingar, intolerans och mobbing hos eleverna. Vi vill uppnå en inlärningsmiljö som är lugn och accepterande. För att eleverna ska få riktlinjer och verktyg genomsyras skolåret av förebyggande arbete på både individ- och gruppnivå.

Vi arbetar enligt Åse Fagerlunds bok **”Öka välbefinnande i skolan” och principerna för positiv psykologi och betonar styrka, glädje och medkänsla**. Genom vetenskapligt utprovade metoder strävar vi att stärka elevers välbefinnande, både för stunden och för livet. Eleverna lär sig sätta ord på sina egna känslor samt identifiera sina egna styrkor. Eleverna lär sig använda ”styrkespråket” så mycket som möjligt i skolvardagen.

Genom Arts & Hearts lärverktyg **”Det syns inte” får eleverna träna på strategier för att främja sitt eget välbefinnande**. I takt med att användningen av digitala medier ökar har ungas hälsofrämjande livsstilsvanor påverkats, vad som anses hälsosamt när det gäller skärmtid, fysisk aktivitet eller sömnvanor. Verktöget bygger på vetenskaplig kunskap om hjärnan och syftar till att ge unga personer konkreta verktyg att hantera tillvaron och lärandet i en digitaliserad värld. Filmbaserade moduler förmedlar budskap och övningar med skyddande effekter. Dessa inkluderar att lära sig att planera sin tid, reglera sina känslor och hantera impulser för att undvika att bli ohälsosamma ovanor.

Vi håller lektioner enligt **antimobbningsprogrammet ”KiVa skola”**, som baserar sig på omfattande forskningsresultat vid Åbo universitet. Eleverna får lära sig definiera mobbing och förstå vikten av respekt i människorelationer.

Genom att medvetet lyfta in **rörelse i vardagen vill vi öka den fysiska aktiviteten hos eleverna**. Ökad rörelse förbättrar elevernas mående, ger ett lugnare klassrum och främjar inlärning samt ökar trivsel bland elever och personal.

Läsning och läsförståelse

Vi strävar till att skapa **en stimulerande lärmiljö där eleverna utvecklar sin förmåga att läsa och förstå texter på ett meningsfullt sätt**. Genom att arbeta varierande med lässtrategier, förstärka ordförråd och främja en positiv läsattityd strävar vi att alla elever ska känna sig trygga och motiverade att läsa.

Målet är att stärka läsförmågan så att eleverna kan ta del av och förstå olika typer av texter, vilket kan ge bättre förutsättningar för att lyckas i sin kunskapsinhämtning i skolan och i framtiden.

3 Skolvisa uppgifter

3.1 Elevantal och klasser

Förteckning över klasser, elevantal och klasslärare

Läsåret 2025-2026 går 297 elever i Vikingaåsens skola fördelat på 18 klasser.

klass	flickor	pojkar	totalt	klasslärare
1A	8	10	18	Sofie Björke
1B	10	8	18	Ulrika Pahlman
1C	8	10	18	Maria Granskog
2A	8	6	14	Susanna Saku
2B	9	8	17	Åsa Rumander
2C	8	8	16	Monica Knahpe
3A	8	9	17	Erika Ståhlman
3B	7	6	13	Paméla Styrström
3C	9	7	16	Mikaela Holmström
4A	8	9	17	Jana Lindholm
4B	6	11	17	Susanne Fagerlund
4C	6	13	19	Ulrika Diederichs
5A	9	9	18	Irma Wilenius
5B	7	9	16	Anette Fagerlund
5C	5	14	19	Moa Norell
6A	8	8	16	Gabriella Sjöberg
6B	5	8	13	Emelie Lindén
6C	8	7	15	Dan Movall

3.2 Ledning, lärare och personal

För eleverna viktiga kontaktpersoner

E-post enligt principen: fornamn.efternamn@saud.ax

Utbildningschef Mathias Eriksson	tel: 328 717
Rektor Susanne Hellström	tel: 329 714
Biträdande rektor Pernilla Blomqvist	tel: 329 711
Kanslist Anders Boström	tel: 329 710
Lärarrum	tel: 32 970
Vaktmästare Niklas Pelin	tel: 040 7324859
Köket, ekonomiföreståndare Conny Wikstrand	tel: 329 715
Hälsovårdare Maria Landén	tel: 0457 5302050
Skolkurator Alexandra Sundholm	tel: 0457 3451876
Fritidshemmet Humlan, föreståndare Sofia Rothberg	tel: 329 730
Williams buss	tel: 31138
Jomala bibliotek	tel: 329 770
Fritidsledare Gustav Mattsson	tel: 329 792 eller 4575692259
Psykolog, Åland har sedan 1.1.2021 en skolorganisation med ett team som jobbar på hela Åland med gemensamma riktlinjer	

3.3 Ansvarsområden för ledning och lärare

Ledningsgrupp

Rektor, biträdande rektor och utsedda lärare ingår i skolans ledningsgrupp. Ledningsgruppen träffas varje vecka och behandlar frågeställningar och tar beslut som berör skolans vardag på olika plan.

Kollegialt lärande

Lärare samarbetar och förser sig med kunskap i den dagliga verksamheten med målsättning att uppnå utveckling på klassrumsnivå. Lärare som har deltagit i fortbildning kompetensutbildar vidare kollegor.

Samplanering

Lärare deltar i gemensamt kollegiemöte kring planering, information samt frågor om skolutveckling. Assistenterna deltar enligt överenskommelse och vid behov.

Lärarna i ett arbetslag träffas en gång i veckan för gemensam planering. Assistenterna deltar enligt överenskommelse vid behov.

Kollegiet kan samlas till pedagogiska träffar då särskilt tidskrävande frågor behandlas. Samplaneringstid används därutöver till samarbete och kontakt mellan hem och skola samt utvecklingssamtal, elevvårdsarbete på olika plan och samarbete med andra skolor, barnomsorgen och högstadiet.

Ansvarsområden

Lärare ingår i en arbetsgrupp där gruppen arbetar specifikt med något ansvarsområde som berör skolans verksamhet under skolåret. Läsåret 2025-2026 finns grupperna:

1. Elev- och miljörådet
2. KiVa-skola
3. Framträdanden, samvaro och skoltrivsel
4. Hem och skola
5. Idrott- och rastaktiviteter
6. Läsning i skolan
7. En välmående skola
8. Check in Check out

2025-2026

3.4 Läsårets och skoldagens arbetstider

Läsårets arbetstider 2025-2026

Höstterminen inleds måndag 18.8.2025 och avslutas fredag 19.12.2025.

Vårterminen inleds onsdag 7.1.2026 och avslutas fredag 5.6.2026.

Eleverna har ledig dag måndag 23.2.2026 då lärare i SÅUD har gemensam fortbildningsdag.

Lucia firas fredag 12.12.2026 kl. 9.15: åk 2 och vårdnadshavare åk 5.

kl. 10.15: åk 1, 3 och 6.

Julfest för skolans samtliga elever planeras till fredag 19.12.2025 kl. 9.30.

Avslutning för skolans samtliga elever planeras till fredag 5.6.2026 kl. 9.30.

Lovdagar:

Höstlov	to-fr 16-17.10.2025
Jullov	lö 20.12.2025-ti 6.1.2026
Vinterlov	må-fr 16-20.2.2026
Lov i.s.m påsk	to 2.4.2026
Lov i.s.m kr.h.dagen	fr 15.5.2026

Arbetsdagens tidpunkter

Årskurs 1-3:

Lektion	8.55-9.45
Rast	9.45-10.00
Lektion	10.00-10.40
Lunch	10.40-10.55
Rast	10.55-11.15
Lektion	11.15-12.00
Rast	12.00-12.15
Lektion	12.15-13.00
Rast	13.00-13.15
Lektion	13.15-13.55

Årskurs 4-6:

Lektion	8.55-9.45
Rast	9.45-10.00
Lektion	10.00-10.45
Rast	10.45-11.00
Lektion	11.00-11.40
Lunch	11.40-11.55
Rast	11.55-12.15
Lektion	12.15-13.00
Rast	13.00-13.15
Lektion	13.15-14.00
Mellanmål	14.00-14.10
Lektion	14.10-14.55

4 Trivselstadga

För att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska skolan ha en trivselstadga. Trivselstadgan ingår i arbetsplanen. I trivselstadgan formuleras ordningsregler samt kriterier för ansvar och samarbete. Elevens förmåga till ansvar och samarbete ska bedömas genom handledande respons på uppförande i relation till de *kriterier som ställts upp i skolans trivselstadga*. Kriterierna för ansvar och samarbete ska grunda sig på skolans målsättningar för fostran, riktlinjerna för skolans verksamhetskultur och ordningsreglerna som ska finnas i arbetsplanen. Eleven och vårdnadshavarna ska få information om grunderna för bedömning av ansvar och samarbete. Ansvar och samarbete anges i betyget som ett verbalt omdöme vid sidan av den övriga skalan för bedömning. Bedömning av ansvar och samarbete antecknas inte i avgångs- och skiljebetyget.

Trivselregler för Vikingaåsens skola

Allmänna

- Vi uppträder artigt, hänsynsfullt och jämlikt mot alla i skolan.
- Vi samarbetar och hjälper varandra.
- Vi mobbar inte.
- Vi använder ett vårdat och respektfullt språk.
- Vi hälsar på varandra.
- Vi väntar på vår tur och lyssnar på andras åsikter.
- Vi är rädda om skolans lokaler och utrustning och skräpar inte ner.

Under lektion, rast och lunch

- Vi kommer i tid till lektionerna och har med oss nödvändigt material.
- Vi tar ansvar för egna, andras och skolans saker och material.
- Vi ger arbetsro under lektionerna.
- Vi rör oss lugnt inomhus.
- Vi följer regler och överenskommelser i klassen och på rasterna.
- Vi vistas innanför skolans område.
- Vi tar av oss ytterskor, ytterkläder och keps/mössa då vi kommer in i skolan.
- Vi använder den ingång vi blivit visad till.
- Vi låter lugn och ro råda i matsalen.
- Vi använder ett gott bordsskick vid lunch och mellanmål och plockar undan efter oss.
- Vi har mobiltelefonen på ljudlöst läge i skolväskan under skoldagen.
- Vi lämnar pengar, godis och saker vi är rädda om hemma.
- Vi är ärliga och berättar för lärare eller annan vuxen om vi gjort fel.

I samband med skolskjuts

- Vi väntar på skjuts inne på skolgården.
- Vi sitter stilla i skolskjutsen och använder säkerhetsbältet.
- Vi använder mobiltelefonen på ett respektfullt sätt.
- Vi lyssnar och gör det chauffören informerar om.

Kriterier för ansvar och samarbete

	Kriterier för svagt	Kriterier för försvarligt	Kriterier för goda	Kriterier för berömligt
Skolans ordningsregler	Eleven uppför sig sällan i enlighet med skolans ordningsregler.	Eleven känner till skolans ordningsregler, men har ibland svårt att följa dem.	Eleven uppför sig i enlighet med skolans ordningsregler.	Eleven bidrar till att upprätthålla skolans ordningsregler.
Språkbruk	Eleven använder ett ovårdat och/eller kränkande språk	Eleven använder ibland ett ovårdat och/eller kränkande språk.	Eleven använder ett vårdat språk i de flesta situationer.	Eleven har ett vårdat språk.
Samarbete	Elevens samarbetsförmåga bör förbättras.	Eleven kan i vissa situationer samarbeta med andra.	Eleven kan samarbeta med andra.	Eleven samarbetar bra med alla.
Arbetsro	Elevens förmåga att ge arbetsro bör förbättras.	Eleven ger ibland arbetsro.	Eleven ger arbetsro.	Eleven bidrar till att upprätthålla arbetsron.
Hänsyn och respekt	Elevens förmåga att visa hänsyn och respekt bör förbättras.	Eleven visar ibland hänsyn och respekt.	Eleven visar hänsyn och respekt i de flesta situationer.	Eleven visar hänsyn och respekt för alla i skolan.
Ansvar för skolarbete, material och läxor. Ingår i respektive ämnesbedömning.	Elevens förmåga att ta ansvar för sitt skolarbete bör förbättras.	Eleven tar ibland ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar ansvar för sitt skolarbete.	Eleven tar stort ansvar för sitt skolarbete.

5 Undervisningsarrangemang

Enligt 6 § del III LL (202:32) om barnomsorg och grundskola kan undervisningen i grundskolan bedrivas i form av allmänundervisning, specialundervisning och träningsundervisning. Undervisningen ordnas som närundervisning, distansundervisning och som verksamhet utanför skolan. Den huvudsakliga undervisningsformen i grundskolan är närundervisning. De skolspecifika undervisningsformerna under läsåret ska beskrivas i arbetsplanen.

5.1 Undervisning utanför skolan

Planerad verksamhet utanför skolan

Inom ramen för skolans budget deltar eleverna i idrottsevenemang, kulturella evenemang, besöker åländska museer och sevärdheter samt gör andra ändamålsenliga studiebesök och exkursioner på Åland. Gemensamma aktivitets- och idrottsdagar ordnas under skolåret och skollunchen intas då gärna utomhus.

Idrottsdagar som EM-dagen och Vikingaruset ordnas på Vikingavallen. Skolan deltar med elever i åk 3-6 i skolidrottsdagarna samt stafettfesten som ordnas i Mariehamn. Skolan planerar att delta med lag i Stafettkarnevalen som ordnas i Helsingfors. Simundervisning ges i Mariebad, Godby simhall eller Folkhälsans allaktivitetshus. Skid- och skridskoundervisning ges efter vinterns förutsättningar på skolgården, alternativt på Skidcentret och Islandia.

Skolan samarbetar med Jomala bibliotek med fokus på läsning i skolan samt aktuella kulturella teman. Åk 5 deltar i Femmornas läsfest på Mariehamns stadsbibliotek i anslutning till Mariehamns Litteraturdagar.

I anslutning till advent gör skolan ett besök till Jomala församling med ett kyrkobesök. För de elever som väljer att inte delta ordnas ett motsvarande program i skolan, i form av att lyssna på julbeättelser och sjunga sånger med vinter- och jultema.

Eleverna gör klassutfärder där lärandemål påvisas i en kontext utanför klassrumsundervisningen.

Åk 1 och 2 samt åk 3 och 4 deltar i Naturskolan som arrangeras av Natur och miljö. Åk 6 är utvald till Östersjöklass.

5.2 Helhetsskapande undervisningsarrangemang

För att kunna garantera att alla elever har möjlighet att få ta del av helhetsskapande undervisning ska alla skolor sträva efter att ha *minst ett helhetsskapande lärområde per läsår*. I skolans arbetsplan ska de ämnesövergripande lärområdenas mål och innehåll och hur de förverkligas preciseras. Den tidsmässiga omfattningen av ett lärområde ska planeras så att eleven får tid att fördjupa sig i innehållet och arbeta målinriktat, mångsidigt och uthålligt. Skolorna kan även besluta om andra sätt att göra undervisningen mera helhetsskapande och beskriva dessa i arbetsplanen.

Målet med helhetsskapande undervisning är att göra det möjligt att förstå förhållandet mellan olika fenomen och på vilket sätt de är beroende av varandra. Helhetsskapande undervisning innebär samarbete mellan lärare och ämnesövergripande samarbete. Helhetsskapande undervisning ger eleven bättre möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnen och att i växelverkan med andra strukturera dem till meningsfulla helheter.

Arbetsperioder då eleven undersöker helheter och kombinerar och undersöker olika vetenskapsgrenar stärker elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten. Samtidigt får eleven redskap för att vidga och strukturera sin världsbild. Genom helhetsskapande arbetssätt stöds även elevens möjlighet att utveckla de olika nyckelkompetenserna.

Omfattningen och sättet på vilket man förverkligar helhetsskapande undervisning kan variera beroende på elevernas behov och målen för undervisningen. Undervisningen *kan* till exempel genomföras genom att

- studera samma tema parallellt i två eller flera läroämnen samtidigt
- dela in innehåll som hör till samma tema i perioder som följer på varandra
- ordna aktiverande evenemang såsom temadagar, olika tillställningar, kampanjer, och studiebesök
- planera mångvetenskapliga lärområden som omfattar en längre period och flera läroämnen och som kan innehålla ovannämnda helhetsskapande metoder
- skapa helheter där många läroämnen samverkar.

Vi väljer gärna helhetsskapande undervisning, som ger eleven möjligheter att kombinera kunskaper och färdigheter från olika läroämnen till meningsfulla helheter.

Ämnesövergripande samarbete stärker elevens förmåga att uppfatta vilken betydelse det lärda i skolan har för det egna livet och i ett vidare perspektiv för samhället och mänskligheten.

Arbetslagen planerar ett helhetsskapande undervisningsarrangemang per årskurs, med tillhörande plan med beskrivning av lärområdets innehåll, lärandemål, nyckelkompetenser, samarbete med externa aktörer, koppling till den digitala lärstigen samt hur lärområdet kommer att genomföras i praktiken.

Följande områden behandlas under läsåret 2025-2026:

Åk 1 – barnböcker, åk 2 – rymden, åk 3 – Åland, åk 4 – Östersjön, åk 5 – kropp och knopp, åk 6 – världen, LKA och LKB – skapande verksamhet.

5.3 Särskilda undervisningsarrangemang

Undervisningen i grundskolan kan, om det är motiverat för elevens bästa, ordnas på annat sätt än vad som anges i LL om barnomsorg och grundskola. Med hänvisning till vad som i lag benämns som särskilda undervisningsarrangemang kan en elev till exempel börja sin skolgång i årskurs två, bli befriad från ett ämne eller flyttas upp en årskurs. Motiv till att ordna undervisningen på särskilda sätt är

- om eleven till någon del redan har kunskaper och färdigheter som motsvarar grundskolans lärokurs
- om det med hänsyn till elevens förhållanden och tidigare studier är oskäligt att eleven ska genomgå grundskolans lärokurs eller
- om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Innan skolan tillämpar särskilda undervisningsarrangemang ska elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd. Skolföreståndaren eller skolans rektor fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang i samarbete med elevhälsan, men åtgärderna kräver inte överföring till specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd. Om det är motiverat ska ett åtgärdsprogram upprättas.

1. Klasslärare diskuterar ärendet med elevens vårdnadshavare.
2. Ärendet diskuteras i skolans elevhälsogrupp.
3. Elevens vårdnadshavare blir hörda.
4. Skolpsykolog konsulteras.
5. Rektor och klasslärare skriver ett underlag för beslut.
6. Utbildningschefen tar beslut i ärendet.

5.4 Flexibel undervisning

Enligt LL om barnomsorg och grundskola kan kommunen ordna flexibel undervisningsform. Med undervisningsformen avses en individanpassad undervisning, lärande och stöd för utveckling som ordnas i enlighet med den allmänna läroplanen. Undervisningen kan ordnas i smågrupper, på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. En elev väljs till flexibel skolgång utgående från en ansökan som eleven eller vårdnadshavaren gör eller på initiativ av skolan. Skolföreståndare eller rektor beslutar om elevens flexibla skolgång. Flexibel skolgång förutsätter inte beslut om mångprofessionellt stöd och anpassad lärokurs men ett beslut om specialpedagogiskt stöd krävs och ett åtgärdsprogram ska upprättas.

Syftet med den flexibla skolgången är att minska avbrotten i grundskoleutbildningen och främja inkludering. Målet är att stärka elevens studiemotivation och livskompetens. Den flexibla skolgången är i första hand avsedd för elever i årskurs 7–9 som underpresterar och har svag studiemotivation och för elever som bedöms vara i riskzonen för att bli utslagna från fortsatt utbildning och arbetslivet. Undervisningen ska präglas av yrkes- och sektorsövergripande samarbete.

Undervisningen i den flexibla skolgången ska ordnas som närundervisning i skolan och i form av handledda studier på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. Studier utanför skolan är en viktig del av den flexibla undervisningsformen. Under dessa perioder har eleven rätt till handledning och undervisning av en lärare. Eleven ska ges uppgifter i enlighet med läroplanen och resultaten ska beaktas vid bedömningen.

Undervisning i liten grupp/studio finns på skolan. En lärare ansvarar för undervisningen i studion. Läraren i studion samarbetar med elevens klasslärare. Även andra lokaler är skolans utrymmen kan användas i den flexibla undervisningsformen. Undervisningsformen möjliggör flexibla lösningar för eleven, bl. a. kan eleven få förkortad arbetsdag.

5.5 Undervisning i särskilda situationer

För att ordna undervisning och stöd för en elev som till exempel är allvarligt sjuk eller befinner sig i en svår livssituation förutsätts särskilda åtgärder. Omständigheterna kan bland annat vara att eleven är inskriven på sjukhus, eleven får eftervård i hemmet, eleven är patient inom barn- och ungdomspsykiatri eller att eleven på grund av psykiska eller fysiska hälsoskäl inte kan gå i den egna skolan.

Undervisningen för elever i särskilda situationer sker huvudsakligen utanför skolan och kan även ordnas genom distansundervisning. Huvudmannen för skolan där eleven är inskriven ansvarar för undervisningen. Eleven ska få det stöd som behövs vid övergången till undervisning i särskilda situationer eller återgången tillbaka till sin egen skola.

Undervisning i särskilda situationer är en individuell undervisning som anpassas helt och hållet efter varje elevs behov, förutsättningar och dagsform. Undervisningen beskrivs i ett åtgärdsprogram som görs upp av den ansvariga läraren tillsammans med berörda lärare och personal inom barn- och elevhälsan. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en plan för hur eleven ska återgå till allmänundervisningen.

1. Diskussion mellan hemmet och skolan kring den uppkomna situationen.
2. Rektor kallar till ett nätverksmöte för att utreda elevens möjlighet att tillgodogöra sig undervisning samt hur den ska förverkligas.
3. Rektor tar beslut i ärendet på vårdnadshavares ansökan eller på initiativ från skolan.
4. Ansvarspersoner utses och resurser läggs in.
5. En kontinuerlig uppföljning och utvärdering görs ifall ändringar i arrangemangen behöver göras.

5.6 Distansundervisning

Med distansundervisning avses en undervisning som man kan ta del av med hjälp av digitala verktyg och där läraren kan finnas med i realtid på en annan plats än den som eleven befinner sig på. Läraren och eleven är inte i samma rum. Distansundervisning ska ges av en lärare anställd av en åländsk skola till en elev i en åländsk skola. Den skola som mottar distansundervisning ska värna om undervisningsgruppens trygghet, säkerhet och välbefinnande samt trygga elevens möjligheter till kommunikation som främjar lärande. Utgående från elevens och gruppens behov ska handledning och övervakning ske enligt samma principer som i andra undervisningssituationer. Den undervisande läraren ansvarar för bedömningen.

Undervisningen i grundskolan kan ordnas som distansundervisning om skolan saknar en behörig lärare i det aktuella ämnet och en sådan inte har kunnat anställas, om distansundervisning objektivt motiveras av ett pedagogiskt mervärde (till exempel ersättande skolor) och för elever som behöver fler utmaningar eller har rätt till undervisning i särskilda situationer. Dessutom är det möjligt att ordna undervisningen som distansundervisning för en eller flera elevgrupper eller enskilda elever i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet helt eller delvis stängt en grundskola med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Distansundervisning används för att möta elevernas individuella behov, erbjuda undervisning som stöder utvecklandet av särbegåvning, fördjupa det stöd för lärande och skolgång som skolan erbjuder eller sköta undervisningen i undantagssituationer, till exempel då en elev är sjuk under en längre period. Det är möjligt för en åländsk skola att anställa en lärare som ger distansundervisning utan att befinna sig på Åland vilket till exempel kan vara aktuellt för hemspråksundervisning.

Distansundervisning främjar jämlika möjligheter för eleverna till en mångsidig och god grundskoleutbildning oberoende av skolans storlek eller läge. Vid distansundervisning ska elevens ålder och förutsättningar beaktas. Lärmiljön ska vara trygg och eleven ska övervakas och handledas enligt samma principer som i andra undervisningssituationer.

Vid distansundervisning är det viktigt att se till att eleven har daglig interaktion med den undervisande läraren, att undervisningsmetoderna är anpassade till situationen och eleven. Det är även viktigt att eleverna har möjlighet till social samvaro samt att en känsla av tillhörighet skapas.

Distansundervisning ges till elever som har rätt till distansundervisning i särskilda situationer t ex vid sjukhusvistelse, sjukskrivning av läkare eller om en elev är satt i karantän av smittskyddsläkare. Distansundervisning kan även ges i exceptionella situationer då landskapsregeringen eller någon annan myndighet hel eller delvis stängt skolan med stöd av lagen för smittsamma sjukdomar.

Struktur för distansundervisningen

- Skoldagen ska följa det vanliga schema i så stor utsträckning som möjligt.
Dagstruktur: 1. Morgonkontakt då klasslärare går igenom dagens innehåll
2. Dagen delas in i lektioner och raster
3. Klasslärare tillgänglig för handledning enskilt eller i grupp
- Klasslärare och ämneslärare kommer tillsammans överens om struktur och metod hur ämnen och lektioner planeras, genomförs, följs upp och utvärderas.
- Lärare har kontinuerlig digital interaktion med eleverna och strävar till att också upprätthålla interaktion eleverna emellan.

Kommunikation till elev och hemmet

- Allmän information som berör samtliga elever och vårdnadshavare sker via Wilma. Klasslärare ska ha kontakt med vårdnadshavare minst en gång/vecka.
- Undervisningen till eleverna sker via lärplattformen Itslearning, med tillhörande kanaler. Klasslärare ska ha daglig kontakt med samtliga elever.
- Vid behov tar klasslärare individuell kontakt med elev eller vårdnadshavare, genom t. ex. mail eller telefonsamtal.
- Lärare är anträffbar för elever och vårdnadshavare under angiven tid.

6 Stöd för lärande och skolgång

Stöd för lärande och skolgång innefattar lösningar för skolan som helhet, för vissa grupper och för enskilda elever i behov av stöd. Varje elev i grundskolan har rätt till adekvat handledning och stöd. Tidiga insatser för att stöda elevens lärande är viktiga. Eleven ska få tillräckligt stöd genast när behovet uppstår och det är därför viktigt att redan i ett tidigt skede identifiera svårigheter och andra faktorer, både tillfälliga och långvariga, som kan hindra och försvåra skolgång och lärande. Skolans ledning har ett särskilt ansvar för att stödåtgärderna organiseras, utvecklas och struktureras på ett sådant sätt att ansvarsfördelningen är tydlig för lärarkollegiet och andra berörda.

Stödet för lärande och skolgång omfattar även särskilt begåvade barn som behöver större utmaningar och differentiering för att upprätthålla sin studiemotivation och utvecklas i enlighet med sin potential.

6.1 Allmän pedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet riktar sig till alla elever som tillfälligt behöver stöd för sitt lärande och sin skolgång. Detta stöd ska vara en del av skolans dagliga undervisning och handledning och genomförs bland annat så att undervisningen differentieras och individualiseras. Då eleven tillfälligt, exempelvis på grund av sjukfrånvaro eller tillfälliga svårigheter, blivit efter i undervisningen ska skolan erbjuda stödundervisning.

1. Då eleven behöver tillfälligt stöd för lärande tar klassläraren kontakt med hemmet.
2. Om stödet ges av speciallärare kontaktar specialläraren vid behov hemmet.
3. Stödet noteras på Wilma av klassläraren.

Arbetsgången och arbetsfördelningen gällande det allmän pedagogiska finns beskrivet i Manual för arbetet avseende stöd för lärande, vilken är framtagen av Södra Ålands Högstadiedistrikt. Manualen grundar sig på Ålands landskapsregerings mall Ansvarsfördelning inom Stöd för lärande och skolgång och beskriver olika aktörers roll och uppdrag i stödformen.

6.2 Specialpedagogiskt stöd

Det specialpedagogiska stödet ordnas då det allmänpedagogiska stödet konstaterats vara otillräckligt, då elevens behov av stöd inte längre kan anses vara tillfälligt utan regelbundet och då situationen kräver flera, samtidiga stödåtgärder. Det allmänpedagogiska stöd som konstaterats ge effekt fortsätter

och kompletteras med annat stöd som ges vid sidan av den allmänna undervisningen. Stödformer och arrangemang som inte ger önskad eller tillräcklig effekt avslutas.

Det specialpedagogiska stödet planeras som en helhet för eleven och är till sin karaktär mera omfattande och långsiktigt än det allmänpedagogiska stödet. Alla stödsatser, förutom specialundervisning på heltid och anpassad lärokurs i ett ämne, kan användas. De sammantagna insatserna ska syfta till att stöda elevens lärande, skolgång och utveckling och motverka risken att problemen ökar och blir mera komplexa. Alla lärare kring eleven ska kontinuerligt samarbeta för att stöda elevens framsteg och utveckling. Metoder och material anpassas till elevens individuella behov. Eleven följer fortsättningsvis den allmänna läroplanen.

1. Klassläraren ansvarar för en pedagogisk bedömning som presenteras för EHG.
2. Ett åtgärdsprogram upprättas, i samråd med vårdnadshavare och elev, på ett utvecklingssamtal
3. Klassläraren ansvarar för åtgärdsprogrammet.

Arbetsgången och arbetsfördelningen gällande det specialpedagogiska stödet finns beskrivet i Manual för arbetet avseende stöd för lärande, vilken är framtagen av Södra Ålands Högstadiedistrikt. Manualen grundar sig på Ålands landskapsregerings mall Ansvarsfördelning inom Stöd för lärande och skolgång och beskriver olika aktörers roll och uppdrag i stödformen.

6.3 Mångprofessionellt stöd

När en elev, trots att allmän- och specialpedagogiskt stöd har ordnats, riskerar att inte nå målen för grundskolans allmänundervisning ska specialläraren ta initiativ till en pedagogisk utredning. Utgående från utredningen kan skolan, om man anser att det behövs, ta fram ett utkast till individuell plan (IP). Utkastet behandlas av elevhälsogruppen som i tillämpliga delar även kan komplettera och justera planen. Syftet med detta utkast är bland annat att konkretisera för eleven och dennes vårdnadshavare vad olika anpassningar och en överföring till ett mångprofessionellt stöd kan innebära.

Med den pedagogiska utredningen och ett eventuellt utkast till den individuella planen som grund fattar grundskole- eller utbildningschefen ett förvaltningsbeslut om mångprofessionellt stöd. Om en elev har anpassad lärokurs i tre eller flera läroämnena kan ett beslut om mångprofessionellt stöd i specialklass fattas. Ärendet bereds och föredras av skolans rektor eller föreståndare. Innan beslutet ska elev, vårdnadshavare eller dennes lagliga företrädare samt eventuellt andra sakkunniga höras. Elevens vårdnadshavare ska tillräckligt tidigt få information om de olika alternativen och om förutsättningarna för fortsatta studier på gymnasialstadiet.

I det mångprofessionella stödet kan en eller flera enskilda lärokurser anpassas individuellt så att de motsvarar elevens förutsättningar och specifika behov för lärande och skolgång. Syftet med det mångprofessionella stödet är att stöda elevens lärande, sunda tillväxt och utveckling så att det är möjligt att fullgöra grundskolan. Språklig och kulturell bakgrund, frånvaro, brist på motivation, bristfällig studieteknik eller utmaningar gällande beteende kan inte i sig vara grunder för anpassning av en lärokurs, utan eleven ska i sådana fall stödjas på andra lämpliga sätt.

Det mångprofessionella stödet kan antingen ges i elevens egentliga undervisningsgrupp eller, helt eller delvis, i en särskild inrättad undervisningsgrupp eller inom träningsundervisningen. Utöver specialundervisning på hel- eller deltid kan eleven behöva till exempel omfattande elevhälsostöd, habilitering eller annat individuellt stöd. Betydelsen av vårdnadshavarens delaktighet, ett sektorsövergripande samarbete och individuell handledning betonas. Vid behov utökar skolan användningen av den kompetens och de tjänster som social- och hälsovården tillhandahåller.

Behovet av fortsatt mångprofessionellt stöd ska granskas av den ansvariga läraren åtminstone efter årskurs två samt under årskurs sex och åtta. Om fortsatt behov av mångprofessionellt stöd genom individuellt anpassad lärokurs inte finns, ska den ansvariga läraren anhålla hos grundskole- eller utbildningschefen om att eleven överförs tillbaka allmän lärokurs. Grundskolechefen eller utbildningschefen fattar ett skriftligt beslut i ärendet.

1. Speciallärare tar initiativ till en pedagogisk utredning och kontaktar elevens vårdnadshavare.
2. Ett utkast till en individuell plan tas vid behov fram.
3. Rektor och speciallärare skriver en pedagogisk utredning och delger elevens vårdnadshavare.
4. En individuell plan (IP) ska skrivas inom två månader efter att utbildningschefen tagit beslut om överföring till mångprofessionellt stöd.

Arbetsgången och arbetsfördelningen gällande det mångprofessionella stödet finns beskrivet i Manual för arbetet avseende stöd för lärande, vilken är framtagen av Södra Ålands Högstadiedistrikt. Manualen grundar sig på Ålands landskapsregerings mall Ansvarsfördelning inom Stöd för lärande och skolgång och beskriver olika aktörers roll och uppdrag i stödformen.

7 Elevrådsarbete och elevdelaktighet

Skolarbetet ska grunda sig på elevens delaktighet. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla elever. Eleven ska i takt med sin ålder och mognad och med stöd och uppmuntran från skolan och hemmet ta ett allt större ansvar för sin skolgång och ges medinflytande i frågor som gäller undervisningen och lärmiljön. Eleven ska få vara med och påverka samt kontinuerligt utvärdera skolverksamheten.

För årskurserna 7–9 ska det finnas ett elevråd. Ett elevråd kan finnas även för årskurserna 1–6 och i mindre skolor kan elevrådet även vara gemensamt för åk 1-9. Elevrådet ska bestå av elevrepresentanter från varje klass eller årskurs och elevrådet ska inom sig utse en ordförande och en sekreterare. Arbetet i elevrådet ska vara en övning i demokratiskt beslutsfattande och ansvarstagande och ska handledas av en utsedd lärare eller annan pedagogisk personal. Elevrådet ska ges möjlighet till ökat elevinitiativ vad gäller skolans undervisning och övriga verksamhet. Elevrådet ska få ge synpunkter på de delar av skolans arbetsplan, trivselstadgan och andra beslut som direkt påverkar elevernas skolgång. Elevrådet ska ges möjlighet att framföra sina synpunkter innan besluten fattas av den ansvariga nämnden i kommunen. Elevrådshandledaren ska handleda och stöda elevrådet så att de har verkliga möjligheter att förstå och utföra sitt uppdrag. Elevrådsrepresentanter ska få den ledighet som behövs från skolan för att utföra uppdraget samt vid behov kompensation för den undervisning som eleven går miste om i form av stödundervisning och individuell handledning.

Elevrådet finns till för alla elever på skolan. Elevrådet är en plats för elevens röst och alla elever på skolan ska känna sig välkomna att komma med ärenden och frågor till elevrådet. Genom ett bra elevrådsarbete finns möjlighet att påverka och göra skillnad på den egna skolan. Det primära syftet med elevrådet är att eleverna ska kunna vara genuint delaktiga och känna att deras röst blir hörd.

Elev och miljørådet i Vikingaåsen skola

Består av två elever per klass, från åk 2-6. En elev är ordinarie och en reserv och de byter plats till vårterminen. Två lärare håller i mötena som är ungefär var sjätte vecka.

I elev- och miljørådet kan eleverna prata om saker som kan förbättras i skolans verksamhet. Frågor kommer från klasserna och tas upp i rådet, därefter kan frågorna gå tillbaka till klasserna för diskussion eller omröstning.

Representanter kan också få i uppgift att ta reda på mera fakta om ett ärende, tex av vaktmästare, kökschef eller skolans ledning. Ibland bjuder vi in någon som kan svara på elevernas frågor. Eleverna lär sig den demokratiska strukturen för möten. En elev från åk 5 eller 6 skriver efter mötet ett protokoll, med handledning av lärarna. Protokollet delges på rådets anslagstavla i skolan och klassrepresentanterna delger det också muntligt till eleverna i den egna klassen. Representanter från åk 4 presenterar protokoll för åk 1.

Representanter från rådet ingår också i lärarbetsgrupperna. Skolans elever kan via sina representanter på det viset vara med och påverka, ur ett elevperspektiv olika aktiviteter som sker under skolåret.

8 Timfördelning

I landskapsförordningen om barnomsorg och grundskola har en timfördelning för alla grundskolor i landskapet fastställts. I läroplanen finns en rekommendation om hur timmarna ska fördelas mellan de olika ämnena och årskurserna. Rekommendationen ska följas på alla skolor där det är möjligt. Där det är organisatoriskt och ändamålsenligt att fördela timmarna på annat sätt kan det göras men med en motivering som ska bifogas i arbetsplanen. I rekommendationen om timfördelningen har särskild vikt lagts vid att alla läroämnen ska finnas på varje årskurs.

Ämne/ Årskurs	1	2	3	4	5	6	1-6	7	8	9	7-9	1-9
Svenska/svenska som andraspråk	7	7	5	5	6	6	34	3	3	3	9	43
Matematik	5	5	4	4	4	4	24	3	3	4	10	34
Miljö- och naturkunskap							18				17	35
Omgivningskunskap	2	2	4	3	-	-	11	-	-	-		
Biologi	-	-	-	-	1	1	2	2	1	2	5	
Geografi	-	-	-	-	1	1	2	1	1	1	3	
Fysik	-	-	-	-	1	1		1	1	1	3	
Kemi	-	-	-	-			2	1	1	1	3	
Hälsokunskap	-	-	-	-	1		1	1	1	1	3	
Samhällsorientering							10				11	21
Religion och livsåskådningskunskap	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1		
Historia	-	-	-	1	1	1	3	1	2	1		
Samhällskunskap	-	-	-	-		1	1	1	1	2		
Konst- och färdighetsämnen							42 (32+10)				19 (16+3)	61
Musik	1	1	1	1	1	1	6				2	
Bildkonst	1	1	2	2	2	2	6				2	
Slöjd	1	1	2	2	2	2	8				3	
Idrott	3	3	3	3	2	2	12				6	
Hemkunskap		-	-	-	-	-	-				3	
Engelska (A1)	-	-	2	2	2	2	8				7	15
Elevhandledning											2	2
TOTALT							136				75	211
Tillvalsämnen							4				11	11 (15)
Tillvalsämne 1												
Tillvalsämne 2												
Tillvalsämne 3												
Tillvalsämne 4												
A2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	2	2		3	3	3	9	
B2 språk (finska, franska, ryska, spanska, tyska)	-	-	-	-	-	-		2	2	2	6	
TOTALT	21	21	24	24	27	27	136– 146/150				86– 90/96	222– 236/246

8.1 Kursplaner tillvalsämnen

Tillvalsämnen kan vara språk eller andra ämnen och ämneshelheter som skolan erbjuder. För varje tillvalsämne ska det göras upp en ämnesdel enligt samma struktur som de övriga läroämnena där syfte, centralt innehåll och mål samt kunskapskriterier ingår.

En vårdnadshavare till elev i åk 5-6 kan välja att eleven inte ska läsa valbart A2- språk. Eleven ska i sådana fall erbjudas möjlighet till undervisning i områden som eleven har behov av. Alternativet till undervisningen i A2-språk beskrivs i skolans arbetsplan och kan bedömas i betyget med deltagit.

Enligt Utbildningsstadga för Jomala kommun erbjuds möjligheten för eleverna att som valfritt A2-språk välja finska och tyska från och med årskurs 5.

Kursplan för tillvalsämnet eget arbete

Eget arbete åk 5-6

För de elever som väljer att inte läsa finska ges möjligheten till eget arbete där eleverna kan förkovra sina kunskaper i andra ämnen, med fokus på kärnämnen svenska, matematik och engelska.

Övergripande syfte:

Att stötta och stärka sina kunskaper och förståelse och speciellt ämnesinnehåll i olika skolämnen.

Riktlinjer och arbetsupplägg:

Arbetsupplägget ligger på individuell nivå och den enskilda elevens behov. Eleven ska erbjudas möjlighet att utvecklas i moment och områden som stärker eleven och möjliggör att lärandemål kan uppnås.

Centralt innehåll:

Utifrån respektive ämnesdel fokuseras på grundläggande ämneskunskaper och innehåll eller fördjupande ämneskunskaper och innehåll.

Mål, kompetenser och kunskapskriterier:

I undervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Bedömningen och återkopplingen ska vara mångsidig, konkret och utveckla elevens förmåga att tro på sin egen förmåga att skapa. Genom formativa arbetssätt blir bedömningen en naturlig del av lärprocessen.

Eget arbete bedöms inte enligt vitsordsskala 4-10, utan enbart med deltagit.